

הדלקת נרות: 18:26

צאת החג: 19:37

מוצ"ש לר"ת: 20:24

הזמנים לפי אופק ירושלים

הג שמחה

ביתנו החדש

ארגון לשלום בית וחנוך ילדים, בראשות הר"ג אבנר קוואס שליט"א

ביחד

ניהול שיחה

אחרי כל מה שלמדנו בנושא החשיבות של השיחה הזוגית, הצורך אליה וכמות ומקום השיחה, ניגש כעת לטפל בשאלה - איך מדברים? או יותר נכון - מהי תרבות הדיבור?

כולנו מכירים את מאמר חז"ל: 'דברי חכמים בנחת נשמעים'. כדי שדברים יִשְׁמְעוּ צריך לומר אותם בנחת. ניהול שיחה באופן נורמלי חייב להיעשות על ידי הקשבה הדדית. הקשבה תיתכן רק כאשר מאפשרים לצד השני לסיים את דבריו, ולא קוטעים אותו מספר פעמים. היכולת להקשיב עד הסוף נובעת ממידת הענווה. הסבלנות מתבטאת בכך שהוא יכול להקשיב לשני עד שיסיים את דבריו.

זאת ועוד, אפילו אם נאפשר לשני לסיים את דבריו אבל תוך כדי דיבורו נחשוב מה להגיב, איך לענות או איך להתגונן, שוב לא נשמע את דבריו ונהיה אטומים לתוכן.

כשבאו אלי זוגות ליעוץ, הרגשתי שכל הבעיה ביניהם זה חוסר תקשורת. כל אחד מהם לא יודע לתת בְּמָה לשני לומר את דבריו. הם קוטעים אחד את השני מספר פעמים במילים: אני יודעת מה אתה רוצה לומר, או שמעתי את זה כבר, ואני יכול לחזור על דבריך... בצורה כזו של ניהול שיחה, מגיעים בקלות לאי הבנות קשות, וחושבים שיודעים מה שהשני רוצה לומר. ואז נוצרים כעס ותסכול ומצטברת מרידות, והשיחה מתפוצצת. אם כן, קוראים יקרים, איך אפשר לנהל שיחה שְׁתִּשְׁמַע ותתקבל על דעת השני?

כלל ראשון: הקשבה עם רגישות. עלינו להקשיב לבן הזוג, לא על מנת לענות לו אלא על מנת להבין באמת מה כואב לו. אילו הבן שלנו היה מדבר אתנו מתוך סערת רגשות, לא היינו מתרשמים רק מסערת הרגשות, אלא בעיקר מקשיבים ומנסים להבין מה כואב לו.

הכלל הזה בא לידי ביטוי כשמגיעים ליעוץ זוגי. שם בני הזוג מתביישים לצעוק אחד על השני ובדרך כלל הם יותר נימוסיים, ומשתדלים להיות יותר אמפתיים. כשישבו אצלי זוגות ליעוץ, ואחד הצדדים היה אומר את דבריו עד תומם, הייתי פונה אל השני ושואל אותו: שמעת מה כואב לה?

הבנתי עכשיו מה כואב לו? במקרים רבים הבעל אומר: זו פעם ראשונה שאני שומע את זה. והיא השיבה כנגדו: כל החיים אני אומרת לך את זה...

היוצא מדברינו - ההקשבה צריכה להיות על מנת להבין את הכאב של השני, כְּאִם לְבִתּוֹ וְכֵאֵם לְבִנּוֹ.

פרשת השבוע

חינוך ילדים – והגדת לבנך

החג "המשפחתי" ביותר בעם ישראל הוא חג הפסח, שמרכזו הוא לילה מיוחד במינו - ליל הסדר. בלילה זה מתחברים חוליות רבות של שרשרת הדורות, מאז יציאת מצרים ועד היום. סביב השולחן יושבים שלושה דורות - סבא, אבא ונכד ומעבירים במעין 'מרוץ לפיד' את המסורת וההיסטוריה של עם ישראל לדור הבא. לא בכדי קראה התורה ללילה המיוחד הזה 'ליל שימורים', שבו אנו משמרים בתוכנו את הניסים הגדולים שאירעו לעמינו, דבר שאף אומה ולשון לא טוענת שכך קרה לה.

דגש מיוחד הושם בחג הזה על הילדים שלנו - כמו שנצטוונו בתורה: "והגדת לבנך ביום ההוא". הדבר בא לידי ביטוי בכמה אופנים, אנו דואגים מבעוד יום שהילדים יהיו ערניים בלילה הזה. עושים שינויים בסדר הסעודה כדי שהילדים ישאלו "מה נשתנה?" האפיקומן הוא ענין נוסף שמחזיק אותם ערים עד סוף הסדר. וגולת הכותרת של ההגדה: "כנגד ארבעה בני דברה תורה: 'אחד חכם ואחד רשע ואחד תם ואחד שאינו יודע לשאול'. כאן מתגלה לנו דבר חשוב ויסודי בגישה כלפי הילדים שכל אחד מהם הוא מסוג שונה. החכמה היא לדעת איך לדבר עם הבן המיוחד 'בגובה העיניים' ולשוחח איתו ולכוון אותו למחוזות טובים. אגב, המילה 'פסח' מתפרשת גם כ- 'פה - סח'! הדיבור הוא הכלי הבסיסי בתקשורת עם ילדים ודרך זה אפשר להשפיע עליהם ולכוון את היציאה החינוך למטרה שאליה אנו שואפים שהם יגיעו.

אחד חכם - זה הילד המבריק והשנון, הלמדן והמצטיין. צריכים לדבר לפי ערכו בבחינת "תן לחכם ויחכם עוד". הילד הזה, הוא כלי שניתן למלא הרבה יותר ממה שאנו חושבים. ילד הוא דף חלק ללא עקמומיות, יש לו ראש נקי. ולכן יש למלא אותו בתכנים חיוביים בעלי רמה גבוהה שמצד אחד ישרו ויחדדו את כישורנותו, ומצד שני שלא ישעממו אותו. אחד רשע - בהגדה מוגדר סוג זה של ילדים שדורנו עד לו בכל יום, בבחינה של 'פריקת עול' מסוימת. "מה העבודה הזאת לכם" הוא אומר, במעין בריחה מהתמודדות וחוסר ראייה נכונה של המציאות. בדרך כלל הדבר מורגש יותר בגיל ההתבגרות. וכפי שמוגדר היום "כמרד הנעורים הקלאסי". גם את הילדים האלה עלינו לטפח ולקרב עם הרבה חום ואהבה, עם הרבה שיחות והבנה, ועם אמירת ביקורת בזמן הנכון, בבחינת 'שמאל דוחה וימין מקרבת'. שמאל היא הביקורת והיא היד החלשה. הביקורת תאמר בעדינות. ואחר כך לקיים את הימין מקרבת, היא היד החזקה. ולהביאה לידי ביטוי בריבוי חום ואהבה ומחמאות.

אחד תם - תם, אין פירושו תמים ונאיבי, אלא פירושו חסר דבר אחד. עלינו ההורים להבחין מה הצרכים של כל ילד, מה חסר לו ולזהות את כישורנותו. לשם כך אנו נדרשים ליותר שעות עם הילדים, מצדך שכל כך קשה להשיג בדורנו. עלינו לדעת שכל ילד הוא עולם מלא, וכל אחד שונה מרעהו. מילוי שיתאים לזה לא בהכרח יתאים לאחר. וכמו שאמר החכם מכל אדם "חנוך לנוער על פי דרכו" בכלים שלו ובקצב הנכון. וזה שאינו יודע לשאול - הם הילדים בגיל הרך, בגיל שנה עד שלוש. הם רוצים לשאול אבל לא יודעים איך. כתב בעל ההגדה 'את פתח לו' אל תחכה עד שיגדל וילמד לשאול. כבר בגיל הרך יש ללמדו מושגים וערכים ולאן דווקא ע"י דיבור אלא בדרך של דוגמא אישית. ילדים קטנים מתרשמים לא רק מהמילים אלא בעיקר מהמנגינה שבה הן נאמרות. הם גם מתצפתים אותנו ברגעי החולשה והכעס ומגיבים בהתאם.

שבת שלום וחג פסח כשר ושמח - אבנר קוואס

אדם נכנס לבנק ומבקש הלוואה של אלף שקל לחצי שנה. "אין בעיה", אומר לו הפקיד, "אבל אנו דורשים בטחונות". "יש לי מכונית יגואר, קחו אותה עד שאחזיר את ההלוואה, הנה המפתחות". כעבור חצי שנה חוזר האיש לבנק, מחזיר את הקרן 1000 ₪ ועוד 120 ₪ ריבית, ולוקח את מכוניתו. "סלח לי", אומר הפקיד, "אבל הסקרנות הורגת אותי. למה איש כמוך, זקוק להלוואה של אלף שקל?" "יתראה", ענה האיש, "נסעתי לטיול של חצי שנה בדרום אמריקה. איפה עוד יכולתי לאחסן את המכונית שלי במחיר כל כך נמוך?"

בדיחה

הצבת קווים אדומים

כנגד מידה, ודרך העונש ילמד האדם במה הוא חטא. לכן אנחנו ההורים צריכים להשתדל להתאים את העונש למעשה שהילד עשה, כפי שנלמד בהמשך.

זאת ועוד, דרך העונש שמים דגש על הדברים החשובים, וממילא הילד מבין מה חשוב ומה פחות חשוב. למשל, אם אנחנו נעניש על עבירות רוחניות כגון: קללות, שקרים וכדומה, ופחות על עבירות גשמיות כגון: גניבה, אכילת ממתקים בלא רשות וכדומה, נעביר לילד מסר שהרוחניות חשובה יותר מהגשמיות.

נצטט מתוך המכתב ששלח הגאון מווילנה לאמו ולאשתו, בעת המסע שלו לארץ ישראל: "וגם באתי לבקש מאיתך מאד מאד... שתדריכי את בנותיך מאד שלא יצא מפהן קללה ושבועה וכזב ומחלוקת רק הכל בשלום באהבה ובחביבה ובנחת... ועל קללה ושבועה וכזב תענישי אותן ולא תרחמי עליהן כלל... ותדריכי בניך ובנותיך בעיקר בדברים רכים ובדברי מוסר המתיישב על הלב".

מדברי הרב למדנו שיש צורך לשים דגש על העניינים הרוחניים שפוגמים את נפש האדם ולא על ענייני שובבות ילדות ונערוה שכל ילד עובר.

ילד צריך שיציבו לפניו גבולות עם קווים ברורים. בלי זה הוא יעשה ככל העולה על רוחו, ולא יבחין מותר ומה אסור.

למשל, אם הגבול ששמו 'כיבוד הורים', יראה מטושטש בעיניו, כי לא הצבנו לו קווים אדומים, הוא יעבור עליו ולבסוף הוא יפרוץ אותו לגמרי. בעזרת העונש אנו מציבים לילד גבולות גזרה בהם הוא יכול לפעול, ומהם ילמד מה מותר ומה אסור.

על מה להעניש? עונש הוא דבר שמלמד. כולנו יודעים שהקב"ה מעניש את האדם מידה כנגד מידה. במידה שהאדם חטא, בדומה לזה יהיה העונש. למשל, פרעה חטא בהשלכת התינוקות ליאור, ונענש כשטבע בים סוף.

אדם שדיבר לשון הרע, וגרם לחברו מהחברה, מקבל צרעת, והוא בעצמו יוצא מחוץ למחנה מחמת הצרעת. דוד המלך חתך את כנף מעילו של שאול המלך ופגע בבגדי המלוכה, כנגד זה בסוף ימיו כיסוהו בבגדים ולא היה לו חם.

ישנן דוגמאות רבות בתנ"ך ובחיי היומיום, שהענישה היא מידה

סיפור לשבת

הרב הקדוש רבי מאיר אבוחצירה זצוק"ל

שהרב אמר לו: "שיהיה לך במזל טוב", באותו רגע הוא הבריא, וראה בעיניו צדיק מדורות קודמים בעל רוח-הקודש באמת אשר ידע שהוא עומד לפני חתונה. מיד חש בושה בזה שפלט מספר מילים לא טובות על הרב שלא הכירו מעולם. במעשה זה, גרם לאותו בחור לחשוב מחדש על דרכו. מיד הוא נכנס לרב בשנית להתנצל ולהודות לרב.

פעם נסע רבינו מנתיבות לאשדוד בטקסי. בדרך הוא עבר אחרי משאית שהובילה שתיה קלה. הרב ביקש מהנהג לעקוף את המשאית ולבקש מנהג המשאית שיעצור. נהג הטקסי התפלא על זה, אבל עשה כבקשת הרב. כאשר עצרה המשאית, הנהג יצא כועס. אמר לו רבינו: "אני מבקש ממך מאד פחית או בקבוק של שתיה, כי אני מאד צמא". נהג המשאית לא הסכים בשום אופן ואמר: "זו סחורה שאני צריך למסור ולא אפתח שום חבילה בשבילכם". חזר הרב לבקש ממנו בקבוק וטען בפניו שפשוט הוא הולך למות מצמא, והנהג לא הסכים. הרב אמר לו: "שמע, אני מוכן לשלם לך מחיר כל מה שיש במשאית, רק תמסור לי שתיה", והנהג התנגד מאד, עזבם והלך לו. הרב הגיע לביתו ונהג הטקסי נסע בחזרה, והנה בדרכו רואה נהג הטקסי את המשאית הפוכה והנהג נהרג ל"ע. חזר נהג הטקסי לרבי מאיר זצ"ל לספר לו את אשר קרה, הוא חשב שהרב הקפיד על נהג המשאית בגלל שהוא לא נתן לו שתיה ולכן קרה מה שקרה.

אמר לו רבי מאיר: "תדע שאני ראיתי את מלאך המוות רוקד מעל המשאית וידעתי את אשר יקרה לו. אם היה נותן פחית או בקבוק שתיה, אזי היה ניצל ממוות בזכות מצות גמילות חסד. לי לא היתה חסרה שום שתיה וגם מעולם לא טעמתי קוקה קולה, רק רציתי למצוא לו זכות להצלתו, וחבל, וכעת מיתתו כפרתו". מסופר על אדם, שבעודו עולל בן מספר חודשים, אובחן ע"י הרופאים, כמי שלוקה במחלת "צליאק" והרופאים הזהירו את הוריו, לבל יתנו לו לאכול מכל דבר המכיל חיטה, כשלוש שנים התענה הילד במגבלות ואיסורים, כשהוריו מותשים כליל מחיפוש המזון המתאים עבורו. כשחשו כי כלו כל הקיצים, נסעו האב ובנו להתברך מפי הרב הקדוש הבבא מאיר זצ"ל. כאשר האב עמד לפני רבנו, פרץ בבכי וגולל באוזניו את כל הצרות והייסורים, איתם עליהם להתמודד. התבונן הרב ואמר: "פסח הרי מגיע. יאכל הילד אפיקומן, וה' יעזור לו ויהיה בריא". האב והבן יצאו מעודדים מדברי רבנו. הגיע ליל הסדר, נתנו לילד לאכול אפיקומן - ומאז הבריא כליל.

(פניני עין חמד)

פעם ביקר אחד מגדולי ראשי הישיבות את רבינו וביקש ממנו עצה טובה לתלמידיו איך להתעלות ביראת שמים אמיתית. השיבו הרב: "העצה הבדוקה היא: לשמור על העניינים ועל הלשון". והוסיף: "אני מבטיח שמי שמצליח בעבודה זו, יגיע למדרגות נפלאות בעבודת ה'".

מסופר על בחור שהיה רחוק מדרך תורה ומצוות, ששבועיים לפני חתונתו התעוותו צורת פניו. הוא רץ מיד לרופא לפני שתדע הכלה. הרופא יעץ לו לנסוע לשוויץ, למעיינות מרפא, שהם מסוגלים לסדר לו את עיוות הפנים. הבחור זה סידר את כל הסידורים הטכניים, ובהקדם האפשרי טס לשוויץ, משם נסע לאותם מעיינות מרפא בתקווה ובאמונה שלאחר שהייה באותם מים יעלה מזור למכתו. לאחר שהיה ושכשך במים לפי הוראת הרופא, הסתכל בראי לראות אם יש שיפור בצורת פניו. לאכזבתו ראה שפניו נשאר מעוותות. תוך כדי כך, פגש שם אדם שומר תורה ומצוות, שגם הגיע לאותם מעיינות מרפא. לאחר החלפת מילים ביניהם, הוא סיפר לאותו אדם שהגיע מפני שהתעוותו פניו. אותו אדם ייעץ לו לנסוע חזרה לארץ ישראל, ומשם לנסוע לרבינו. הוא סיפר לו שבברכותיו, הרבה אנשים נושעו.

הבחור שהיה בלחץ של חתונה ודאגה מפני עתידו, ולאחר שראה שפניו נשאר מעוותים, החליט שהוא לא יפסיד אם ינסה להתברך מפי הצדיק. מיודענו חזר לארץ ישראל במטוס, ומשם נסע עם מונית לעבר העיר אשדוד. הוא בירר היכן מעונו של הצדיק והגיע לביתו, הוא ביקש מנהג המונית שימתין לו עד שיחזור מן הרב, כמובן, עבור תשלום נאות. בעל המונית הסכים והמתין לו. בדאגה ובפחד נכנס לצדיק. בהיכנסו לרב, עוד בטרם שפתח את פיו לספר שהינו חתן, ומה שאירע עימו, הרב אמר לו: "שיהיה לך במזל טוב". הוא ניסה לספר לרב, אך הרב חזר ואמר לו: "שיהיה לך במזל טוב". הוא יצא בפחי נפש, ובדרכו אף פלט מילים מסוימות על חכמי התורה.

כשיצא החוצה למונית שהמתנה לו, ביקש להיכנס, אך להפתעתו מנע ממנו הנהג להיכנס בטענה שבחור מסוים הזמינו והוא ממתין לו. הוא אמר לנהג שהוא הזמין, אך הנהג אמר לו שהוא הסיע אדם עם פנים מעוותות, והוא עם פנים בריאות. הבחור נדהם ומיד הסתכל בראי של המונית, וראה לתדהמתו שפניו הבריאו. מיודענו הבין שבעצם זה

"אין זוג לא מוצלח, יש זוג לא מודרך"

**האם יש לכם מריבות וויכוחים?
מרגישים שאינכם מתאימים?
הילד שלכם מתחצף?**

לייעוץ בנושא שלום בית, חינוך ילדים,
הדרכת חתנים/כלות עם יועצים זוגיים מוסמכים של
ארגון ביתנו החדש הפרוסים בכל רחבי הארץ

חיגו עכשיו - 1599-59-59-39

